

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare, declarate de către avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion și de către avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țîganaș Vitali, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală privind-l pe

Țîganaș Vitali Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 07.05.2018 – 26.11.2018;
2. Instanța de apel : 17.12.2018 – 30.01.2019;
3. Instanța de recurs ordinar : 19.04.2019 – 16.07.2019.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2018, prin aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, Țîganaș Vitali a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal și i s-a aplicat pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 485 de unități convenționale, ceea ce constituie 24 250 de lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către Ion Gatman și s-a încasat de la Țîganaș Vitali în beneficiul lui Ion Gatman, suma de 18099,13 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune; s-a încasat de la Țîganaș Vitali în beneficiul lui Ion Gatman suma de 15 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, și respectiv suma de 6 000 de lei cu titlu de cheltuieli de acordare a asistenței juridice.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

A fost respinsă, ca fiind neîntemeiată și cererea acuzatorului de stat privind compensarea cheltuielilor judiciare de către inculpat.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la 28.01.2018, aproximativ la ora 01:20, Țîganaș Vitali, aflându-se în mun. Chișinău, fiind treaz, cu permis de conducere corespunzător automobilului pe care îl ghida, fiind în calitate de conducător auto și conducând autovehiculul de model „Xxxxx” cu n/î XXXXX,

deplasându-se pe str. Ion Inculeț intersecție cu str. Ismail din mun. Chișinău, în timpul deplasării, ajungând în preajma imobilului nr.61/2 de pe str. Inculeț din mun. Chișinău, nu a ținut cont permanent de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei și a modalității de conducere a vehiculului, prin ce a ignorat prevederile pct.45 (1) și (2) ale Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, condițiile rutiere, situația rutieră. Iar în cazul în care limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și pct. 10 (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia „persoana care conduce un vehicul trebuie: a) să fie aptă din punct de vedere psiho-fiziologic și medical; b) să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și, să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; c) să posede cunoștințe de acordare a primului ajutor persoanelor traumatizate ca urmare a accidentului rutier”, și ca urmare, Țîganaș Vitali a pierdut controlul conducerii mijlocului de transport, după care a tamponat pietonul Ion Gatman, care se deplasa pe partea stângă a trotuarului opus sensului de deplasare a autovehiculului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 201S02D0468 din 28.03.2018, plagă contuză în regiunea supraorbitală pe dreapta, regiunea zigomatică pe dreapta și buzei superioare, contuzia globului ocular și a țesuturilor periculare, hematom al pleoapei superioare și inferioare, excoriații multiple la nivelul toracelui, plăgi contuze la nivelul gambei și plantei stângi, fractura maleolei laterale stângi fără plasare, apexul maleolei mediale stângi fără deplasare, fractura marginal a calcaneului stîng adiacent suprafeței articulare cu osul clavicular, fractura osului metatarsian 2 și 4, leziuni care se califică ca vătămare medie.

3. Împotriva sentinței a declarat apeluri:

3.1. procurorul în procuratura Chișinău, oficiul principal, Valentina Ciobanu, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței instanței de fond în partea stabilirii pedepsei inculpatului și a soluționării cererii privind încasarea cheltuielilor judiciare și emiterea unei decizii în această parte, prin care inculpatului Țîganaș Vitali să i se aplice pedeapsa de 500 de unități convenționale și să se încaseze de la acesta cheltuielile judiciare în mărime de 640 de lei suportate pentru efectuarea expertizei medico - legale în privința părții vătămate Gatman Ion.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, este prevăzută pedeapsa minimă de 500 de unități convenționale, iar prin aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală în coroborare cu prevederile art.64 alin.(3) Cod penal, noua limită minimă de pedeapsă nu poate fi mai mică de 500 de unități convenționale. De asemenea, apelantul

a invocat necesitatea aplicării pedepsei complementare în privința inculpatului Țiganaș Vitali, cerință întemeiată pe prevederile art.65 Cod penal. Cu referire la cheltuielile judiciare, acuzatorul de stat a invocat că, acestea urmează a fi încasate de la inculpat în temeiul prevederilor art.227 alin.(1) și art.229 Cod de procedură penală, în mărimea deplină de 640 de lei.

3.2. avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țiganaș Vitali, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței în latura civilă și emiterea unei decizii, prin care a respinge ca neîntemeiată pretenția părții vătămate de încasarea a prejudiciului material sau admiterea acesteia în principiu, precum și să fie micșorat prejudiciul moral încasat de la suma de 15 000 de lei la suma de 5 000 de lei.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că reieșind din gradul de vinovăție, care este la limita minimă, rezultă că satisfacția echitabilă a părții vătămate poate fi atinsă și încasând în beneficiul acesteia suma de 5 000 de lei. Cu referire la prejudiciul material, apelantul a invocat că inculpatul nu este persoana de la care acesta urmează să fie încasat, or inculpatul beneficia de asigurare obligatorie pentru automobil. Astfel, pretenția respectivă urmează a fi înaintată împotriva companiei de asigurări, iar aceasta urmează să se adreseze, eventual, în ordine de regres, împotriva inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, au fost admise cererile de apel declarate de către procurorul în Procuratura Chișinău, oficiul principal, Valentina Ciobanu și de către avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țiganaș Vitali, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26.11.2018 în partea stabilirii pedepsei inculpatului Țiganaș Vitali și în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Lui Țiganaș Vitali, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) de unități convenționale, echivalentul sumei de 25 000 lei (douăzeci și cinci de mii de lei).

În temeiul art.64 alin.(3¹) Cod penal, inculpatul Țiganaș Vitali este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul în care hotărârea devine executorie și în acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

S-a respins ca neîntemeiată pretenția părții vătămate și civile Ion Gatman formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Țiganaș Vitali cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei.

În rest, sentința primei instanțe a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, la cererea scrisă a inculpatului Țiganaș Vitali, prin încheierea protocolară a primei instanțe din 03.10.2018, s-a dispus ca judecarea cauzei penale să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în conformitate cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală.

Colegiul a reținut că, circumstanțele stabilite de către prima instanță au fost stabilite

în rezultatul cercetării probelor acumulate la cauza penală, corect apreciate de către prima instanță și verificate de către instanța de apel, respectându-se prevederile art.101 Cod procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, motive pentru care, sentința primei instanțe nici nu a fost contestată în partea constatării vinovăției inculpatului Țiganaș Vitali, dar numai în partea individualizării pedepsei și în latura civilă, aspecte care urmează a fi elucidate în cele ce urmează.

În ceea ce privește argumentul acuzatorului de stat privind stabilirea greșită a mărimii pedepsei în privința inculpatului Țiganaș Vitali, instanța de apel a reiterat că, acesta este întemeiat, iar sentința instanței de fond urmează a fi casată în această parte.

Astfel, pentru infracțiunea prevăzută la art.264 alin.(1) Cod penal este prevăzută pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Conform art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Potrivit art.64 alin.(3) Cod penal, mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3 000 de unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material - până la 20 000 de unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii.

Colegiul a relevat că, prima instanță a invocat că, la stabilirea cuantumului amenzii este incidentă decizia Curții Constituționale nr.85 din 09.07.2018, dar instanța de apel a reiterat că, decizia nominalizată se referă la inadmisibilitatea sesizării nr.97g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 64 alin.(3) din Codul penal, iar mențiunea Curții relatată la pct.27 al deciziei că „prevederile art.64 Cod penal nu au un caracter absolut” a fost făcută în raport cu art.79 Cod penal, dar nu cu art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

Astfel, reieșind din prevederile art.64 alin.(3) Cod penal, rezultă că, mărimea amenzii nu poate fi mai mică de 500 de unități convenționale, fapt confirmat și prin pct.34 din Hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești”.

Prin urmare, reieșind din cele constatate supra, ținând cont de prezența circumstanțelor atenuante - săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, recunoașterea săvârșirii faptelor indicate în rechizitoriu și insistența ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, căința sinceră, lipsa unor date care l-ar compromite sau i-ar denigra personalitatea și trăsăturile distincte ale inculpatului, ținând cont că lipsesc circumstanțe

aggravante, lui Țiganaș Vitali, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(l) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, Colegiul penal i-a stabilit o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 de unități convenționale, echivalentul sumei de 25 000 lei, cu mențiunea că, în temeiul art.64 alin.(3¹¹) Cod penal, inculpatul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul în care hotărârea devine executorie și în acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

În ceea ce privește cerința procurorului privind aplicarea în privința inculpatului Țiganaș Vitali a pedepsei complementare - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de un an, cerință întemeiată pe prevederile art.65 Cod penal, Colegiul penal a considerat că prima instanță a conchis corect că solicitarea respectivă este neîntemeiată or, art.264 alin.(l) Cod penal prevede opțiunea de a nu aplica privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani, or aceasta se referă doar la pedeapsa sub formă de închisoare.

Mai mult, prevalarea circumstanțelor atenuante, lipsa celor agravante și faptul că inculpatul activează în calitate de taximetrist (contrariul nefiind demonstrat de către partea acuzării), a convins instanța că, inculpatul poate să-și corecteze comportamentul fără aplicarea pedepsei complementare (care este opțională), acest fapt reprezentând și o posibilitate reală acordată inculpatului să poată munci pentru a achita amenda stabilită și prejudiciul cauzat prin comiterea infracțiunii.

Cu referire la cerința acuzatorului de stat invocată în cererea de apel privind încasarea de la inculpatul Țiganaș Vitali în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 640 de lei pentru efectuarea expertizei medico - legale în privința părții vătămate Gatman Ion, Colegiul penal a considerat că această cerință este neîntemeiată și corect a fost respinsă de către prima instanță.

Cheltuielile judiciare sunt justificate de către acuzatorul de stat prin efectuarea expertizei judiciare nr.201802D0468 din 28.03.2018, dispusă prin Ordonanța din 06.03.2018 a organului de urmărire penală în persoana ofițerului urmărire penală în cadrul SUPĂR al SCAUP a DP mun. Chișinău, inspector superior Oleg Luchianov (f.d. 80, 84 - 86).

Conform art.228 alin.(4) Cod de procedură penală, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

Astfel, cheltuielile solicitate de către acuzatorul de stat nu urmează a fi puse în sarcina inculpatului Țiganaș Vitali or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și sunt cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, dar nu cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală în legătură cu efectuarea urmăririi penale.

Cu referire la cererea de apel declarată de către avocat în interesele inculpatului, Colegiul penal a reținut că, acesta a solicitat respingerea ca neîntemeiată a pretenției părții vătămate Gatman Ion de încasare a prejudiciului material sau admiterea acesteia

în principiu, precum și să fie micșorat prejudiciul moral încasat de la suma de 15 000 de lei la suma de 5 000 de lei.

Cu referire la cerința privind încasarea prejudiciului material, Colegiul penal reține că, partea vătămată Gatman Ion, fiind susținut de avocatul Popil Angela, a depus o acțiune civilă, anexând înscrisuri, prin care a solicitat încasarea de la inculpatul Țiganaș Vitali în beneficiul părții vătămate Gatman Ion a sumei de 18 099,13 lei cu titlu de prejudiciu material constituit din cheltuielile suportate pentru tratament, investigații, consultații medicale specializate, alimentație și deplasare (f.d.198-227).

În acest context, Colegiul a considerat eronată concluzia primei instanțe precum că, în prezenta cauză, prejudiciul material urmează a fi încasat anume de la inculpat, dar nu de la compania de asigurări la care era asigurat automobilul inculpatului, din motiv că, aceasta nu ar avea calitate de parte civilmente responsabilă or, conform art.57 alin.(2) pct.12) Cod de procedură penală, ofițerul de urmărire penală recunoaște persoanele ca parte vătămată, parte civilă, parte civilmente responsabilă.

De asemenea, conform art.15 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414-XVI din 22.12.2006, asigurătorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul [...]. În caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile de asigurare se acordă atât pentru persoanele aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul cât și pentru persoanele aflate în acel autovehicul, cu excepția utilizatorului său.

Astfel, Colegiul a reiterat că, faptul că, SA „Klassika Asigurări” nu a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă nu-i este imputabil inculpatului, dar nici nu exclude răspunderea asigurătorului în temeiul art.15 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414-XVI din 22.12.2006.

Astfel, rezultă că, acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Gatman Ion, susținută de avocatul Popil Angela cu privire la încasarea în beneficiul părții vătămate Gatman Ion a sumei de 18 099,13 lei cu titlu de prejudiciu material, nu este înaintată împotriva pârâtului corect - inculpatul Țiganaș Vitali, pârât urmând a fi SA „Klassika Asigurări” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie civilă auto RCAI-003077961. Astfel, Gatman Ion nu este lipsit de dreptul de a adresa o acțiune civilă reparatorie în instanța civilă de drept comun împotriva SA „Klassika Asigurări”, care ulterior, urmează să decidă dacă are temei legal de a adresa, eventual, o acțiune în regres împotriva lui Țiganaș Vitali.

Din considerentele menționate, Colegiul penal a respins ca neîntemeiată pretenția părții vătămate și civile Ion Gatman formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Țiganaș Vitali cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei.

În ceea ce privește cerința avocatului invocată în interesele inculpatului în cererea de apel cu privire la diminuarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la suma de 15 000 de lei la cea de 5 000 de lei, Colegiul a considerat că, aceasta este neîntemeiată,

iar soluția primei instanțe este corectă.

Conform art.1422 alin.(1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Astfel, prima instanță a conchis corect de a-i acorda lui Gatman Ion o satisfacție echitabilă, iar mărimea compensației să fie diminuată și care concret să constituie suma de 15 000 de lei, încasarea căreia va prezenta în sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral or, suma pretinsă de către avocatul inculpatului în mărime de 5 000 lei este prea mică în raport cu circumstanțele cauzei penale.

5. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recursuri ordinare în termen de către :

5.1. avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion, prin care indicând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea spre examinare a prezentei cereri de recurs, admiterea recursului cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 30.01.2019 în partea respingerii pretenției părții vătămate și părții civile Gatman Ion formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Țiganaș Vitali cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei, cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Chișinău sediu Centru din 26.11.2018.

În motivarea cererii de recurs avocatul a indicat următoarele motive :

- recurentul consideră decizia Curții de Apel Chișinău din 30.01.2019, în partea casării sentinței Judecătoriei Chișinău sediu Centru din 26.11.2018 și respingerii pretenției părții vătămate și părții civile Gatman Ion privind încasarea din contul lui Țiganaș Vitali a prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei, ca fiind neîntemeiată și nelegală, pasibilă casării cu menținerea, în această parte, a sentinței Judecătoriei Chișinău sediu Centru din 26.11.2018;

- drept temei pentru contestarea deciziei instanței de apel se invocă prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- sarcina procesului penal, așa cum aceasta este statuată potrivit principiilor prezumpției nevinovăției și dreptului la un proces echitabil, constă, în primul rând, în cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a tuturor circumstanțelor cauzei, fapt ce nu a fost realizat în prezenta cauză penală la examinarea în ordine de apel în raport cu partea vătămată și partea civilă Gatman Ion;

- astfel, prin acțiunea civilă depusă în interesele părții vătămate și părții civile

Gatman Ion, s-a solicitat încasarea din contul lui Țiganaș Vitali în beneficiul lui Gatman Ion a prejudiciului material în mărime de 18 099,13 și prejudiciului moral în mărime de 400 000 lei cauzat prin comiterea infracțiunii prevăzută la art. 264 alin. (1) Cod penal, precum și încasarea din contul lui Țiganaș Vitali în beneficiul lui Gatman Ion cheltuielile de judecare a cauzei în mărime de 6 000 lei constituind cheltuieli de asistență juridică;

- examinând în ordine de apel această cauză, instanța de apel a admis apelul declarat de către apărătorul condamnatului și a dispus casarea sentinței primei instanțe în partea admiterii pretenției părții vătămate și părții civile Gatman Ion de încasare din contul lui Țiganaș Vitali a prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei cauzat prin infracțiune;

- în justificarea acestei concluzii, instanța de apel a reținut că această pretenție a părții vătămate urmează a fi înaintată față de compania de asigurări CA Klassika Asigurări SA, care a emis polița de asigurare de răspundere civilă auto pentru autovehiculul la volanul căruia se afla inculpatul la data comiterii faptei;

- în contradictoriu cu această concluzie, acțiunea civilă în această cauză penală a fost formulată față de condamnat în virtutea dreptului prevăzut de art. 1410, art. 1418, art. 1422 și art. 1423 Cod civil, aplicate în coroborare cu prevederile art.219 alin.(1), alin. (2) pct. 4) și alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală;

- potrivit prevederilor art.73 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică care, în baza legii sau conform acțiunii civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinuitului, inculpatului. Recunoașterea ca parte civilmente responsabilă se face prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței;

- la materialele cauzei penale nu se regăsește nici o cerere formulată de către condamnat prin care să se invoce răspunderea asigurătorului și atragerea ultimului în proces în calitate de parte civilmente responsabilă pentru compensarea eventualului prejudiciu cauzat prin infracțiune;

- concluzionând asupra netemeinicii pretenției părții vătămate și părții civile Gatman Ion în încasarea prejudiciului material din contul condamnatului a invocat că nu se impută condamnatului faptul că asigurătorul de răspundere civilă auto CA Klassika Asigurări SA nu a fost atras în proces în calitate de parte civilmente responsabilă, însă, acest fapt nu poate fi imputat nici părții vătămate, atât timp cât recunoașterea părții civilmente responsabile este de competența organului de urmărire penală sau a instanței care judecă pricina;

- corespunzător, având în vedere că accidentul de circulație din 28.01.2018 face obiectul unei cauze penale, în cadrul căreia urma a se stabili vinovăția condamnatului atât în comiterea accidentului de circulație, cât și în comiterea prejudiciului, în afara procesului penal respectiv, despăgubirea de asigurare nu poate fi stabilită și încasată de la asigurător, atât timp asupra circumstanțelor accidentului de circulație nu a existat un act de stabilire a vinovăției;

- conform prevederilor art.1398 alin.(3) Cod civil, o altă persoană decît autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege. Drept consecință, avînd în vedere că obligația asigurătorului în plata despăgubirii de asigurare, în condițiile Legii nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, putea interveni doar după stabilirea vinovăția asiguratului/persoanei responsabile de producerea accidentului de circulație, formularea de către Gatman Ion a cărorva pretenții față de asigurătorul de răspundere civilă auto care a emis polița de asigurare invocată în referință, nu putea fi realizată.

- rezultă astfel că, la examinarea în ordine de apel a acestei cauze penale, în partea acțiunii civile formulate în interesele părții vătămate, instanța de apel a dat o interpretare eronată prevederilor art.15 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, pronunțând în această parte, o hotărâre viciată și în consecință pasibilă casării.

5.2. - avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țîganaș Vitali, indicînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, prin care a solicitat admiterea prezentului recurs, casarea parțială a Deciziei Curții de Apel Chișinău din 30.01.2019, rejudecarea cauzei cu emiterea unei decizii de micșorare a prejudiciului moral de la 15 000 MDL la 5 000 MDL.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- recurentul menționează că este parțial de acord cu decizia instanței de apel și anume nu este de acord în partea nemicșorării pretenției prejudiciului moral de la 15 000 MDL la 5 000 MDL;

- astfel, sunt anumite aspecte care nu pot fi trecute cu privire, după cum urmează: a) caracterul suferințelor psihice sau fizice; b) gravitatea suferințelor psihice sau fizice; c) gradul de vinovăție al autorului prejudiciului; d) măsura în care compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate;

- toate argumentele aduse de către partea vătămată și reprezentatul acestuia sunt doar declarative, și nu au vreun suport juridic sau științific;

- inculpatul nu doar că a comis o infracțiune ușoară, dar și din imprudență, în acest context, gradul de vinovăție este la limita minimă;

- totodată, recurentul este de acord pe lângă faptul că nu contestă sancțiunea penală aplicată, să achite un prejudiciu moral, în sumă reală de 5 000 MDL. Consideră că o asemenea sumă, cu titlu de prejudiciu moral, este una satisfăcătoare, luând în considerare circumstanțele cauzei;

- recurentul menționează faptul că, inculpatul nu este persoana potrivită pentru solicitarea sumelor date;

- angajatorul recurentului are încheiat cu compania „Klasika Asigurări” S.A. contractul de răspundere civilă obligatorie RCAI-003077961;

- conform art.15 alin.(1), (2) al legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, responsabil

pentru plata despăgubirii este asigurătorul;

- luând în considerare faptul că, la momentul comiterii pagubei, recurentul era în exercitarea funcției sale, încredințate de către angajatorul său, adică acesta presta servicii de taxi. În acest context, pentru plata prejudiciului se face responsabil fie asigurătorul sau angajatorul recurentului, corect cum și a stabilit Curtea de Apel Chișinău;

- potrivit prevederilor art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- în cazul respectiv, instanța de apel nu și-a motivat poziția, referitor la cuantumul prejudiciului moral, or la caz instanța era obligată să-și motiveze soluția și anume în ce mod și prin care acțiuni/inacțiuni ar fi fost suportat careva prejudiciu moral de către partea vătămată, fapt de neregăsit în decizia Curții de Apel Chișinău.

6. Pe marginea recursurilor declarate de avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion și de avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țiganaș Vitali, procurorul a depus referință prin care a solicitat inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

Procurorul a menționat că la examinarea acțiunii civile la caz, s-a constatat, că prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, a fost menținută în parte, sentința primei instanțe, prin care s-a dispus încasarea de la inculpatul, V. Țiganaș, în beneficiul părții vătămate. I.Gatman a sumei de 15000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 6000 lei. Totodată s-a respins pretenziile părții vătămate, I. Gatman, cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18099,13 lei.

Prin urmare, acuzarea consideră că, încasările respective efectuate de la inculpatul V. Țiganaș, în beneficiul părții vătămate I. Gatman, reieșind din circumstanțele stabilite, sunt justificate. Or, aceste sume au fost încasate în strictă conformitate cu prevederile art.1422, art.1423 Cod civil. Totodată, acuzarea mai reține veridicitatea concluziei instanței de apel cu privire la prejudiciul material, care urmează a fi înaintat față de compania de asigurări, care a emis polița de asigurare de răspundere civilă auto pentru autovehiculul la volanul căruia se afla inculpatul la data comiterii faptei.

7. Judecând argumentele recursurilor în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, cu menținerea deciziei atacate din următoarele motive.

În conformitate cu art.422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri ordinare în termen.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Drept temeiuri pentru recursurile declarate au fost invocate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, adică cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței - temeiuri care nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursurilor ordinare declarate.

7.1 Cu privire la recursul declarat de avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele și temeiurile invocate de recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest sens următoarele.

Ce ține de temeiul de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, în sensul că: „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei, sau instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor din apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*”, Colegiul penal lărgit conchide că nu sunt incidente în prezenta speță, din considerentul că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante, invocate în apelurile declarate, întemeindu-și soluția în baza probelor examinate de prima instanță, care au fost examinate, verificate de instanța de apel, apreciate corect de aceasta prin prisma art.101 Cod de procedură penală, consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, descrise în decizia atacată, soluția instanței nefiind afectată de o eroare gravă de fapt, iar decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția, faptele inculpatului fiind încadrate corect conform circumstanțelor faptice constatate în speță, din care considerente, temeiuri de a interveni în decizia instanței de apel nu se identifică de instanța de recurs ordinar.

Având în vedere că partea vătămată și partea civilă Gatman Ion nu a constestat cu apel sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 29.11.2018, aceasta este în drept, potrivit prevederilor art.420 alin.(4) Cod de procedură penală să formuleze recurs împotriva Deciziei Curții de Apel Chișinău din 30.01.2019 în partea în care situația sa s-a înrăutățit, cu privire la respingerea de către instanța de apel a pretenției în încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Criticile recurentului, prin care acesta manifestă dezacordul cu soluția instanței de apel în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material cauzat prin infracțiune înaintat de partea vătămată Gatman Ion, fiind susținut de avocatul Popil Angela a sumei de 18 099,13 lei cu titlu de prejudiciu material constituit din cheltuielile suportate pentru tratament, investigații, consultații medicale specializate, alimentație și deplasare (f.d.198-227) de la compania de asigurări, Colegiul penal lărgit le consideră neîntemeiate, și menționează că soluția instanței de apel este legală și întemeiată în această parte. Or, conform art.15 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414-XVI din 22.12.2006, asigurătorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul [...]. În caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile de asigurare se acordă atât pentru persoanele aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul cât și pentru persoanele aflate în acel autovehicul, cu excepția utilizatorului său.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că, SA „Klassika Asigurări” nu a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă nu-i este imputabil inculpatului, dar nici nu exclude răspunderea asigurătorului în temeiul art.15 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414-XVI din 22.12.2006.

Prin urmare, Colegiul menționează că, instanța de apel întemeiat a ajuns la concluzia, că pretențiile cu privire la încasarea în beneficiul părții vătămate Gatman Ion a sumei de 18 099,13 lei cu titlu de prejudiciu material, urma să fie înaintate împotriva SA „Klassika Asigurări” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie civilă auto RCAI-003077961, încheiat cu inculpatul Țîganaș Vitali.

Din considerentele menționate, Colegiul menționează că instanța de apel și-a motivat suficient soluția de respingere a pretenției părții vătămate și civile Ion Gatman formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Țîganaș Vitali cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei, hotărîre, ce nu-l privează pe partea vătămată Gatman Ion să înainteze o acțiune în ordinea procedurii civile, în caz de refuz al asigurătorului să achite despăgubirile solicitate, confirmate prin probe.

Or, în condițiile legii partea vătămată urma să adreseze cu cerere privind achitarea despăgubirilor de asigurare pretinse în acțiunea sa nemijlocit împotriva inculpatului, față de compania de asigurări, avînd în vedere faptul, că legislația în vigoare expres stipulează că responsabil de compensarea despăgubirilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto este asigurătorul, la caz SA „Klassika Asigurări”, conform contractului încheiat.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal lărgit, verificând suplimentar materialele dosarului, specifică că judecând apelul instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție corectă, care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate

și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art.100 alin.(4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce.

În privința criticilor recurentului, prin care acesta a indicat că „*la examinarea în ordine de apel a acestei cauze penale, în partea acțiunii civile formulate în interesele părții vătămate, instanța de apel a dat o interpretare eronată prevederilor art.15 alin. (1) și alin.(2) din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, pronunțând în această parte, o hotărâre viciată*”, Colegiul penal lărgit reține că aceste motive sunt neîntemeiate și constituie opinia subiectivă a recurentului, or, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conform rigorilor și exigențelor din art.6 CEDO. Totodată, în conținutul recursului nu se regăsesc careva argumente forte, ce ar putea servi temei de a răsturna soluția adoptată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului depus de către avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion.

7.2. Cu privire la recursul declarat de avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țiganaș Vitali.

Referitor la temeiurile pentru recursul declarat prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit menționează că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmarea la judecarea recursului ordinar declarat, specificînd în acest sens următoarele.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a stabilit cu certitudine toate circumstanțele de fapt și aspectele de drept, a tras concluzia corectă și întemeiat a admis apelurile declarate de procurorul Ciobanu Valentina și avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului, fiind casată sentința parțial, pronunțînd o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Țiganaș Vitali, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) de unități convenționale, echivalentul sumei de 25 000 lei (douăzeci și cinci de mii de lei). S-a respins ca neîntemeiată pretenția părții vătămate și civile Ion Gatman formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Țiganaș Vitali cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 18 099,13 lei.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit raportînd temeiurile invocate de recurent în recurs cu textul deciziei instanței de apel consideră că în speța examinată de către instanța de apel n-au fost admise erorile de drept sub aspectele invocate de recurent, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei în partea criticată

de avocatul Cotruță Sergiu, deoarece argumentele expuse în recursul depus sunt nefondate și au constituit obiect de discuție în instanța de apel, decizia instanței de apel conținând toate motivele pe care se bazează soluția, motivarea soluției este expusă clar. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, fără a fi identificate neclaritățile specificate de recurent, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Cu privire la criticile recurentului prin care își exprimă dezacordul cu suma prejudiciului moral încasat de la Țiganaș Vitali în beneficiul părții vătămate Gatman Ion, în sumă de 15 000 lei, considerînd-o una exagerată, solicitînd, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019 cu micșorarea prejudiciului moral pînă la 5000 lei, Colegiul penal lărgit menționează că sunt neîntemeiate or, suma de 15 000 lei, încasată cu titlu de prejudiciu moral este una echitabilă, fiind în raport cu circumstanțele cauzei penale.

La caz, fiind incidente prevederile art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, potrivit căruia în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

În același context instanțele inferioare au ținut cont de prevederile art. 1423 Cod civil potrivit căruia, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, iar caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La estimarea prejudiciului moral, s-a luat în calcul menținerea unui echilibru între compensații și venituri nejustificate, respectându-se concomitent criteriul echității care presupune în sine că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, luându-se în seamă de gravitatea

Respectiv, cerința avocatului invocată în numele inculpatului Țiganaș Vitali cu privire la diminuarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la suma de 15 000 de lei la cea de 5 000 de lei, Colegiul penal lărgit o consideră neîntemeiată, iar soluțiile primei instanțe și menținută de către instanța de apel sunt întemeiate în partea dată.

Prin urmare, prima instanță a conchis corect de a-i acorda lui Gatman Ion o satisfacție echitabilă, iar mărimea compensației - suma de 15 000 de lei, prezintă în sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat, în raport cu circumstanțele

cauzei, cu suferințele părții vătămate în rezultatul accidentului rutier, or, suma pretinsă de către avocatul inculpatului în mărime de 5 000 lei este disproporțională în raport cu circumstanțele prezentei cauzei penale.

8. Pentru aceste motive, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurenți ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursurile ordinare declarate urmează a fi respinse ca inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate, cu menținerea deciziei atacate.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către avocatul Popil Angela în numele părții vătămate Gatman Ion și de către avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Țiganaș Vitali, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Țiganaș Vitali Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor